

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ПІДХОДУ

Забезпечення сталого розвитку окремих регіонів та країни в цілому потребує здійснення системних перетворень, орієнтованих на зміну соціальних і економічних пріоритетів розвитку та механізмів їх реалізації. Сталий розвиток регіону можливий за рахунок мобілізації та ефективного використання всього комплексу ресурсів та умов. Саме тому розроблення нової науково обґрунтованої регіональної політики щодо найбільш ефективного використання природно-ресурсного та науково-технічного потенціалу набуває особливої актуальності. Важливим за таких умов є вибір ефективних методів і підходів до управління використання яких забезпечить конкурентоспроможність та сталий розвиток регіону оптимізує інформаційні, матеріальні, транспортні потоки тощо.

Реалізація принципів сталого розвитку регіону забезпечується через удосконалення застосовуваних механізмів державної політики розвитку регіонів з урахуванням сучасних тенденцій розвитку науки управління. Зокрема, розвиток концепції процесного менеджменту зумовлює доцільність здійснення наукових досліджень щодо вирішення питання логістизації економічних взаємовідносин на регіональному рівні. Маючи універсальний характер, концепція логістики сьогодні виступає науковим підґрунтям для інноваційної зміни практики управління у основних сферах господарської діяльності. Поточкові процеси руху різноманітних ресурсів у межах регіональних соціально- еколого-економічних систем не стали винятком та є об'єктом дослідження регіональної логістики.

Об'єктом дослідження логістики виступають поточкові процеси різного змісту та цілеспрямований вплив, що здійснюється в межах логістичної системи. Метою логістичного управління є оптимізація використання потоків різного роду завдяки оцінці та мінімізації загальних витрат. Оцінка ефективності використання системи логістики ґрунтується не тільки на визначенні загальних витрат, але й на оцінці можливих витрат прибутку через нераціональне використання поточкових ресурсів. Логістичне управління дає можливість оптимізувати витрати і стимулювати максимально ефективне використання резервів. Застосування логістичного підходу для забезпечення сталого розвитку регіону потребує певного аналізу поняття «регіон» задля визначення можливості логістизації управління регіоном. Державна регіональна політика ґрунтується на ототоженні регіональної диференціації та існуючих принципів адміністративно-територіальної організації. У Законі України «Про стимулювання розвитку регіонів» регіон визначається як територія області [4]. Дане трактування зосереджує увагу на територіальних аспектах об'єкта та керованості регіонального розвитку, що дає можливість розглядати регіон як суб'єкт соціально-економічних відносин. При цьому функції управління здійснюються органами державного регулювання на різних рівнях. Територіальний аспект визначення регіону полягає у тому, що територія являє собою певну систему взаємодії сфери життя людей та діяльності господарюючих суб'єктів, а також є носієм природного, ресурсного, економічного, соціального та споживчого. Проте трактування поняття регіон потребує ширшого розкриття, адже регіон не лише певна територія, але й соціально-економічна просторова цілісність, для якої характерними є: полікомпонентність; комплексність; цілісність; керованість; просторово-часова взаємозалежність елементів (організованість у просторі і часі); природно-ресурсна визначеність (взаємозалежність) економічного, соціального та екологічного розвитку.

Ефективність політики регіонального розвитку визначається на основі трьох складових: економічної, соціальної та екологічної сфер життєдіяльності. Економічна складова регіонального розвитку характеризується показниками росту валового внутрішнього продукту,

прибутком та розміром доходів регіональних бюджетів. Соціальна виявляється через ступінь матеріального благополуччя людей, рівень та якість життя населення. Екологічна оцінюється рівнем безпеки та забрудненості навколишнього природного середовища, станом здоров'я та тривалістю життя населення. Концепція сталого розвитку базується на взаємозалежності всіх трьох складових. Сталий розвиток регіону являє собою всебічний та збалансований розвиток окремих територій та розташованих на них населених пунктів, орієнтований на взаємоузгоджене формування їх економічної, соціальної та екологічної складових на основі раціонального використання всіх видів ресурсів (природних, трудових, науково-технічних, інформаційних та ін.).

Відповідно до логістичного підходу оптимальне використання ресурсного потенціалу регіону базується на переході від ідеології «запасу благ» до ідеології «потоків» – ефективність використання існуючого природно-ресурсного, трудового, техніко-технологічного потенціалу регіону визначається рівнем його залучення у потоковий процес розширеного відтворення капіталу [3]. Побудова моделі сталого розвитку регіону повинна ґрунтуватися на дослідженні системи потоків, які постійно взаємодіють та їх оптимальному використанні. При цьому під оптимальністю розуміється використання наявних ресурсів з метою забезпечення досягнення максимально можливого ефекту та збереження рівноважного стану навколишнього природного середовища. Тобто виникає потреба у забезпеченні балансу між економічними інтересами суспільства та екологічними потребами в конкретний момент часу на конкретній території. З вище сказаного випливає що проблема забезпечення сталого регіонального розвитку має логістичний зміст, тобто може бути представлена як проблема з оптимізації поточкових процесів використання ресурсів у просторі та часі.

Застосування логістичного підходу до економічних відносин на рівні регіону дає можливість вирішити наступні завдання регіонального управління: вироблення оптимальної стратегії в регулюванні структурних пропорцій і матеріальних потоків суспільного виробництва; оптимізації матеріальних та пов'язаних із ними сервісних, фінансових, інформаційних потоків регіону. Практична реалізація механізмів логістичного управління зумовлює необхідність формування регіональної логістичної системи. Управління поточковими процесами використання ресурсів на рівні регіону здійснюється на всіх стадіях формування та функціонування речовинно-енергетичного потоку від забезпечення сировинними ресурсами до утилізації відходів виробництва та споживання. Отже, регіональна логістична система має охоплювати підприємства виробничої та невиробничої сфер, інфраструктурні об'єкти, організації та установи, взаємопов'язані у процесі прийняття рішень про напрями та шляхи використання елементів ресурсопотоку, а також містити систему інформаційного забезпечення. За своїм змістом регіональна логістична система являє собою організаційно-економічний механізм координації функцій з управління ресурсопотоком. Регіональний вимір логістичного управління характеризується певними особливостями, які виявляються у цільових настановах, об'єктах, методах та інструментах управління[3].

Реалізація функцій логістичного управління ресурсами повинна здійснюватись органами державної влади на відповідних рівнях, відповідальними за реалізацію функцій державної регіональної політики. Логістичне управління використанням ресурсів повинно забезпечити підвищення ефективності функціонування регіону як природно-господарської системи. Основними показниками для оцінки ефективності функціонування регіональної логістичної системи виступають показники витрат та розподілу фінансових ресурсів на різних стадіях руху поточкових процесів, а також якісні показники, що характеризують організацію та гнучкість систем розподілу ресурсів і матеріальних благ. Оптимізація поточкових процесів, як зазначалось вище, здійснюється за критерієм мінімуму загальних логістичних витрат. Критерієм оптимізації поточкових процесів на регіональному рівні має бути мінімум суспільно-необхідних витрат, пов'язаних із рухом речовинно-енергетичного, сервісного, фінансового та інформаційного потоків. Окреслені цільові орієнтири логістичного управління розвитком регіону вимагають розроблення відповідного науково-методичного інструментарію (критеріїв) оптимізації економічних потоків. В основі логістичної оптимізації – мінімум загальних логістичних витрат

(цей критерій використовується найчастіше). Узагальнюючи результати попередніх досліджень [1] та зміст основних положень концепції сталого розвитку, в якості критерію оптимізації потокових процесів у РЛС необхідно розглядати мінімум загальних логістичних витрат, пов'язаних із рухом економічних потоків, що додатково враховують суспільні витрати від нерационального використання ресурсів потоку. Відповідно, організаційно-економічний механізм реалізації логістичного управління у регіональному вимірі повинен ґрунтуватись на належній вартісній оцінці наявного природно-ресурсного потенціалу, а також адекватних оцінках екодеструктивного впливу господарської діяльності [2].

Застосування логістичного підходу до управління процесами використання ресурсів на регіональному рівні дає можливість сформулювати ефективний управлінський підхід до забезпечення сталого розвитку регіону – своєчасного задоволення потреб споживачів у матеріальних благах та послугах належної якості у необхідному обсязі за умови збереження навколишнього природного середовища та мінімізації суспільних витрат.

Література:

1. Екологоорієнтоване логістичне управління виробництвом : монографія / [Є. В. Мішенін, І. І. Коблянська, Т. В. Устік, І. Є. Ярова] ; за наук. ред. д.е.н., проф. Є. В. Мішеніна – Суми : ТОВ «ТД «Папірус», 2013. – 260 с.
2. Коблянська І. І. Особливості регіональної логістики з позицій забезпечення сталого розвитку територій [Електронний ресурс] / І. І. Коблянська // Логістичні системи: глобальний, національний, регіональний та локальний виміри : Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, (15-16 травня 2014 р.). - Луцьк: ЛНТУ, 2014 р.
3. Мішенін Є. В., Коблянська І. І. Логістичні основи сталого соціально-економічного розвитку регіону/Вісник Сумського національного аграрного університету Серія «Економіка і менеджмент», випуск 5 (60), 2014 С 3-7.
4. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 № 2850-IV. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>

УДК 332.1

Паулик А.Я.,
ст. викладач кафедри менеджменту
та управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ АКТИВІЗАЦІЇ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

На сучасному етапі розвитку економіки України одним із основних чинників стабілізації соціально-економічних тенденцій є забезпечення сталого економічного зростання в регіонах на основі ефективного використання наявних ресурсів та умов. До основних шляхів зміцнення національної економіки слід віднести розвиток малого підприємництва. Малий бізнес як особливий вид господарської діяльності та один із важелів формування і функціонування національної економіки з ринковим механізмом господарювання відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку держави та стає основною формою господарювання

В ринковій економіці найважливіше місце займають саме малі підприємства, які стримують процес монополізації та слугують економічним фактором стримання рівня цін і насичення ринку товарами та послугами. Виробнича та господарська діяльність малих підприємств має такі основні переваги:

- динамічність організаційної форми, здатність виробництва оперативно перелаштовуватись на нові технології і продукцію;
- готовність до комерційного ризику з метою завоювання ринку в умовах конкуренції;

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>